

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет (інститут) географічний
Кафедра економічної та соціальної географії

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

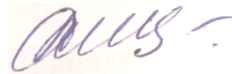
Економічний потенціал Волинської області
(назва освітнього компонента)
підготовки першого (бакалаврського)
(назва освітнього рівня)

Силабус освітнього компонента «Економічний потенціал Волинської області» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Розробник: к. геогр. н., доцент кафедри економічної та соціальної географії Потапова А. Г.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Лариса МАКОВЕЦЬКА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії

протокол № 3 від 24 жовтня 2025 р.

Завідувач кафедри:

Тарас ПОГРЕБСЬКИЙ

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма здобуття освіти	Галузь знань С Соціальні науки, журналістика та інформація, спеціальність С6 Географія та регіональні студії, освітня програма Соціально-економічний розвиток територій, перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів <u>150/5</u>		Рік навчання <u>2</u>
		Семестр <u>4-ий</u>
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції <u>10</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>20</u> год. Лабораторні - немає год. Індивідуальні - немає год.
		Самостійна робота <u>110</u> год.
		Консультації <u>10</u> год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

ППП Потапова Алла Геннадіївна

Науковий ступінь кандидат географічних наук

Вчене звання доцент кафедри економічної та соціальної географії

Посада доцент кафедри економічної та соціальної географії

Контактна інформація +380503783394; potapova.alla@vnu.edu.ua

Дні занять <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>.

III. Опис освітнього компонента

Анотація курсу

Силабус вибіркового освітнього компонента «Економічний потенціал Волинської області» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти бакалаврського рівня.

Освітній компонент спрямований на формування у здобувачів вищої освіти системних знань про закономірності формування, структуру та функціонування усіх елементів економічного потенціалу регіону: природно-ресурсного, трудового, виробничого, фінансового та інноваційного.

У межах курсу розглядаються теоретичні основи економічного потенціалу, історія його розвитку, науковий підхід, структура, роль усіх елементів економічного потенціалу регіону у їхньому формуванні та динаміці.

Мета і завдання освітнього компонента

Головною метою викладання освітнього компонента є формування у майбутніх фахівців системного бачення економічного потенціалу Волинської області як складної структури, що включає природні, виробничі, людські та інституційні ресурси, а також розвиток здатності до їх ефективної оцінки та прогнозування використання в контексті сталого розвитку.

Основними завданнями освітнього компонента є: вивчення теоретичних засад та методологічних підходів до визначення змісту «економічного потенціалу регіону» та його

складових елементів; проведення поглибленого аналізу природно-ресурсного базису регіону, включаючи земельну, лісову, водну та мінерально-сировинну складові; дослідження демографічного та трудового потенціалу області, аналіз структури зайнятості та впливу міграційних процесів на якість людського капіталу; оцінка стану промислового потенціалу з акцентом на ключові галузі (деревообробка, харчова промисловість, машинобудування) та аналіз діяльності провідних підприємств регіону; аналіз агропромислового потенціалу та виявлення ролі великих виробників (ТМ «Вілія») та фермерських господарств у забезпеченні продовольчої безпеки; вивчення інфраструктурного потенціалу, зокрема логістичних потужностей прикордонних пунктів пропуску (Ягодин, Устилуг) та енергетичної мережі області; оцінка інноваційно-інвестиційного потенціалу та механізмів залучення коштів через програми транскордонного співробітництва, такі як Interreg NEXT; формування вмій розробляти сценарії розвитку територій на основі SWOT-аналізу та інтегральної оцінки потенціалу територіальних громад.

Під час вивчення ОК здобувач освіти набуває наступних soft skills:

Освітній компонент сприяє розвитку низки м'яких навичок, що підвищують адаптивність випускника на ринку праці та його здатність до професійної взаємодії в команді. Відповідно до стандартів підготовки бакалавра географії та регіональних студій, основними soft skills у межах курсу є:

- критичне мислення та аналітичні здібності. Здатність оцінювати суперечливі дані про стан економіки, виявляти причинно-наслідкові зв'язки між природними ресурсами та економічними результатами, а також прогнозувати ризики в умовах невизначеності;
- командна робота та лідерство. Під час практичних занять та групових проєктів здобувачі вчаться розподіляти ролі, брати на себе відповідальність за частину спільного результату та ефективно комунікувати з колегами;
- адаптивність та гнучкість. Розуміння того, як змінюється економічний ландшафт регіону під впливом зовнішніх викликів (пандемія, війна), формує здатність до швидкої перебудови стратегій та пошуку нових рішень;
- цифрова грамотність. Навички роботи з професійними базами даних, аналітичними інструментами (YouControl) та ГІС-системами стають базовими для сучасного регіонального аналітика;
- етична поведінка та соціальна відповідальність. Вивчення впливу промисловості (наприклад, деревообробки) на стан довкілля формує розуміння важливості сталого розвитку та відповідального ставлення до ресурсів регіону;
- презентаційні навички. Здатність лаконічно та аргументовано представляти результати досліджень економічного потенціалу перед професійною аудиторією або стейкхолдерами громад.

Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. робота	Конс.	Самост. робота	Форма контролю*	Бали
Змістовий модуль 1. Ресурсний базис та людський капітал Волинської області							
Тема 1. Понятійно-категоріальний апарат та методологія оцінки потенціалу.	15	1	2	1	11	ДС, ДБ, Т, Р	5
Тема 2. Природно-ресурсний потенціал	15	1	2	1	11	ДС, ДБ, Т, Р	5

(ПРП) та екологічні обмеження.								
Тема 3. Трудовий потенціал: сучасні трансформації.	15	1	2	1	11	ДС, ДБ, Т, Р	5	
Контрольна робота № 1						КР	15	
Разом за змістовим модулем 1	45	3	6	3	33		30	
Змістовий модуль 2. Економічна структура та інфраструктурні мережі								
Тема 4. Виробничий потенціал та корпоративний сектор.	15	1	2	1	11	ДС, ДБ, Т, Р	5	
Тема 5. Агропромисловий потенціал та продовольча безпека.	15	1	2	1	11	ДС, ДБ, Т, Р	5	
Тема 6. Інфраструктурний потенціал.	15	1	2	1	11	ДС, ДБ, Т, Р	5	
Тема 7. Зовнішньоекономічний та інвестиційний потенціал	15	1	2	1	11	ДС, ДБ, Т, Р	5	
Тема 8. Потенціал транскордонного співробітництва та євроінтеграції	15	1	2	1	11	ДС, ДБ, Т, Р	5	
Тема 9. Науковий та туристично-рекреаційний потенціал	15	1	2	1	11	ДС, ДБ, Т, Р	5	
Тема 10. Стратегування та сценарії розвитку потенціалу	15	1	2	1	11		5	
Контрольна робота № 2						КР	15	
Разом за змістовим модулем 2	105	7	14	7	77		50	
Самостійна робота							20	
Усього годин/балів	150	10	20	10	110		100	

Форми контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Варіанти самостійної роботи (20 балів)

Велика кількість годин на самостійну роботу (110 год) передбачає можливість вибору індивідуальної траєкторії дослідження. Здобувачам пропонуються такі варіанти:

1. Проект «Інвестиційний профіль громади». Здобувач обирає одну з територіальних громад Волинської області та здійснює повний опис її економічного потенціалу. Робота включає аналіз земельних ділянок під інвестиції, опис наявної інфраструктури, оцінку трудових ресурсів та SWOT-аналіз громади.

2. Дослідження «Галузеві кластери Волині». Аналіз формування деревообробного або харчового кластера. Вивчення взаємозв’язків між великими підприємствами (наприклад, «Кронспан») та малим бізнесом (виробництво меблів).

3. Кейс-стаді «Модернізація логістичних вузлів». Порівняльний аналіз пунктів пропуску «Ягодин» та «Устилуг». Оцінка ефективності впровадження «Електронної черги» та реконструкції митної інфраструктури.

4. Аналітична записка «Транскордонне співробітництво як інструмент розвитку». Огляд успішно реалізованих проєктів у межах програм Польща-Україна. Розробка пропозиції для нового конкурсу Interreg NEXT за пріоритетом «Довкілля» або «Здоров'я».

5. Есе «Майбутнє Львівсько-Волинського вугільного басейну». Аналіз потенціалу «справедливої трансформації» шахтарських міст (Нововолинськ) та перепрофілювання трудових ресурсів в умовах декарбонізації.

6. Моніторинг діяльності АПК ТМ «Вілія». Детальний аналіз 20-річної історії успіху компанії «Волинь-Зерно-Продукт», вивчення її впливу на розвиток сільських територій та формування доданої вартості.

7. Картографічний атлас «Рекреаційна Волинь». Створення серії карт (у ГІС або вручну) щодо розміщення туристичних об'єктів, баз відпочинку та екологічних стежок, особливо в межах Шацького НПП та НПП «Цуманська пуща».

Оцінювання самостійної роботи:

50 % балів – базова частина (тези).

50 % балів – додаткове завдання (аналітика, ГІС, міні-проект або інфографіка).

Завдання самостійної роботи здобувачів освіти вважаються виконаними, якщо вони: здані у визначені терміни; повністю виконані (розкривають тему завдання); не мають логічних і розрахункових помилок.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти. Для одержання високого рейтингу необхідно виконувати наступні умови:

– не пропускати навчальні заняття, не спізнюватися на них та не займатися сторонніми справами на заняттях;

– чітко й вчасно виконувати навчальні завдання та завдання для самостійної роботи;

– виключати мобільний телефон під час занять і під час контролю знань;

– брати участь у контрольних заходах (поточний, модульний, підсумковий та контроль самостійної роботи).

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (змішана форма навчання) за погодженням із деканатом та керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності. Виконані завдання здобувачів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Складання модулів відбувається лише раз, відповідно до встановленого терміну, оскільки є можливість отримати бали на іспиті. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), він має право на консультаціях, а також з використанням ресурсів електронного курсу на платформі Moodle, відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському

національному університеті імені Лесі Українки» (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/2024_Viznannya_rezultatuv_VNU_im_L.U._red.pdf).

Сертифікати участі у майстер-класах (семінарах, курсах тощо) на тематику, яка відповідає темам курсу, є достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

V. Підсумковий контроль

Освітній компонент «Економічний потенціал Волинської області» належить до вибіркового освітнього компонента. В цьому випадку передбачається форма контролю – залік. Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом. Семестровий залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з ОК на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних/семінарських занять, контрольної роботи, самостійної роботи. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку записується у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості – 100. У день складання заліку за основною сесією додаткове опитування здобувача освіти не здійснюється, а також здобувач освіти не має права дозавати будь-який вид робіт, передбачений силабусом освітнього компонента.

Критерії оцінювання знань здобувачів освіти

Від 75 до 100 % максимального бала, який передбачений цим силабусом за виконання практичної роботи.

Робота виконана вчасно, повністю відповідає поставленому завданню; отримані правильні результати; звіт виконано охайно; висновки до роботи повні, самостійні та обґрунтовані, відсутні логічні, граматичні та стилістичні помилки; наявні правильно оформлені посилання на джерела; на захисті здобувачем освіти продемонстровано розуміння як загального результату, так і кожного етапу роботи; здобувач знає нормативну базу, вільно володіє основними категоріями освітнього компонента, здатен пояснювати природу та зміст основних явищ і процесів, аргументовано викладає зміст навчального матеріалу, вмє доводити проблему, посилаючись на власні міркування, наукові джерела та дані, отримані за допомогою доступних інформаційних технологій і баз даних, вирішує складні проблемні завдання. Під час здійснення поточного контролю у формі тестів правильно вирішено від 75 до 100 % тестових завдань.

Від 50 до 75 % максимального бала, який передбачений цим силабусом за виконання практичної роботи.

Робота виконана вчасно, загалом відповідає поставленому завданню; в отриманих результатах та висновках наявні незначні недоліки; у звіті є несуттєві помилки як в змісті, так і в оформленні; на захисті здобувачем освіти загалом продемонстровано розуміння загального результату та кожного етапу роботи, проте наявні несуттєві помилки; здобувач освіти самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, допускає несуттєві помилки коли пояснює природу та зміст основних явищ і процесів; загалом демонструє вміння проводити збір та інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. Під час поточного контролю у формі тестів правильно вирішено від 50 до 75 % тестових завдань.

Від 25 до 50 % максимального бала, який передбачений цим силабусом за виконання практичної роботи.

Робота виконана із запізненням, наявні правильні результати менше ніж з 50 % завдань; наявні суттєві недоліки при виконанні роботи та в отриманих результатах, в оформленні та змісті звіту; висновки є неповними та недостатньо обґрунтованими; під час захисту роботи

здобувач освіти припускається суттєвих помилок. Під час здійснення поточного контролю у формі тестів правильно вирішено від 25 до 50 % тестових завдань.

Від 1 до 25 % максимального бала, який передбачений цим силабусом за виконання практичної роботи.

Робота виконана із запізненням, наявні правильні результати менше ніж з 25 % завдань; наявні суттєві недоліки при виконанні роботи та в отриманих результатах, в оформленні та змісті звіту; висновки поверхневі та необґрунтовані; на захисті роботи здобувач освіти фрагментарно демонструє розуміння загального результату та кожного етапу роботи. Під час здійснення поточного контролю у формі тестів правильно вирішено менше 25 % тестових завдань.

У разі, якщо практична робота виконана із запізненням понад тиждень (без поважних причин), виконана вчасно, проте не захищена, бал знижується на 50 % від максимального бала.

Орієнтований перелік питань до заліку

1. Сутність поняття «економічний потенціал регіону» та методологічні підходи до його структурування.
2. Місце Волинської області в загальнодержавній системі поділу праці: галузева спеціалізація та прикордонні переваги.
3. Характеристика природно-ресурсного потенціалу Волині: земельні, лісові та водні ресурси.
4. Мінерально-сировинна база області: стан та перспективи використання покладів вугілля, торфу та самородної міді.
5. Демографічна ситуація на Волині та її вплив на формування трудового потенціалу.
6. Ринок праці Волинської області: галузева структура зайнятості та проблеми безробіття в умовах воєнного стану.
7. Промисловий потенціал Волині: провідні галузі та територіальні центри виробництва.
8. Роль іноземного капіталу в промисловому розвитку області (кейс «Кроноспан», «СКФ Україна»).
9. Агропромисловий комплекс Волині: структура виробництва та спеціалізація рослинництва.
10. Вертикально-інтегровані структури в АПК: аналіз діяльності ГК «Вілія» (Волинь-Зерно-Продукт).
11. Розвиток тваринництва на Волині та перспективи молочного скотарства.
12. Інфраструктурний потенціал: стан транспортної мережі та її роль у транскордонних перевезеннях.
13. Стратегічне значення пункту пропуску «Ягодин-Дорогуськ» для економіки України та регіону.
14. Сучасні проекти модернізації митної інфраструктури Волинської області за підтримки міжнародних партнерів (USAID, USAID).
15. Енергетичний потенціал області: традиційні джерела та перспективи розвитку відновлюваної енергетики.
16. Зовнішньоекономічна діяльність Волинської області: товарна та географічна структура експорту.
17. Інвестиційний клімат Волині: чинники привабливості та перешкоди для інвесторів.
18. Роль територіальних громад у реалізації економічного потенціалу в умовах децентралізації.
19. Транскордонне співробітництво: Програма Interreg NEXT Польща – Україна 2021-2027 та її пріоритети для Волинської області.

20. Туристично-рекреаційний потенціал Шацького поозер'я: сучасний стан та екологічні виклики.
21. Культурно-історичний потенціал Волинської області як ресурс для розвитку подієвого та екскурсійного туризму.
22. Екологічна безпека як складова економічного потенціалу: проблеми утилізації відходів та охорони водних ресурсів.
23. Інноваційна активність підприємств області та роль технопарків у майбутньому розвитку.
24. Вплив воєнного стану на трансформацію економічного потенціалу Волинської області: втрати та нові можливості.
25. Стратегічні напрями повоєнного відновлення та розвитку економічного потенціалу Волинської області до 2027 року.

Розподіл балів

- Практичні роботи №№ 1–10 – максимальний бал 5,0 (за кожно).
 Самостійна робота – максимальний бал 20.
 Контрольні роботи – максимальний бал $15 \cdot 2 = 30$.

VI. Шкала оцінювання

Освітній компонент оцінюється за 100 бальною шкалою. Переведення балів внутрішньої 100 бальної шкали в національну шкалу здійснюється наступним чином:

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 - 74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Потапова А. Г. Економічний потенціал регіонів України. Підручник. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2022. 415 с.
2. Потапова А. Г., Краснопольська Н. В., Барський Ю. М. Модернізація освітнього комплексу Волинської області. Монографія. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2020. 118 с.
3. Потапова А. Г. Економічний потенціал регіону: практикум. Навч. посібник. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2021. 73 с.
4. Потапова А. Г. Економічний потенціал регіону. Курс лекцій. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2021. 217 с.
5. Потапова А. Г. Економічний потенціал регіону. Сертифікований електронний курс освітнього компонента (Модель № 2) (Сертифікат № 060222-02, протокол № 6 від 23 лютого 2022 р).

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. URL: www.rada.gov.ua.
2. Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти». URL: <https://imzo.gov.ua/>.
3. Державний комітет статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua.
4. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>.
5. Урядовий портал. URL: www.kmu.gov.ua.